

ψευτικά δὲν κόλλησε, ἐπειδὴ ὁ κόσμος δὲν τὸ πίστεψε πῶς εἴμαστε προδότες. Τὸς ἔμεινε λοιπὸν ἡ βία, καὶ τὴ χώσανε μέσα σ' ἓνα νόμο, ποῦ κι αὐτὸς δμως δὲν μπόρεσε νὰ γγίξῃ τὴ λεύτερη τὴ φιλολογία. Κάμανε μ' ἄλλους λόγους τὴ συνηθισμένη τὴν τρύπα μὲς στὸ νερό. Μὰ κι ἂν μπορούσανε νὰ βασταχτοῦνε τὰ δυὸ ἐκεῖνα τὰ μέτρα, πάλε δὲ θὰ μποδίζανε τὸ παιδί ἀπὸ τὸ νὰ διαβάξῃ τὴ δημοτικὴ τὴ φιλολογία ἀφοῦ, καθὼς εἶδαμε, καθαρουσιάνικη σύγχρονη φιλολογία δὲν ἔχει, καὶ τὸ παιδί πρέπει κάτι νὰ διαβάσῃ ὅξω ἀπὸ τὰ στερεότυπα τοῦ σχολειοῦ, καὶ θὰ τὸ βρῆ νὰ τὸ διαβάσῃ, μὰ καὶ μέσα σὲ κλουβὶ νὰ τάλυσοδέσῃς.

Ἡ Ἰδέα λοιπὸν εἶναι τόσο βαθειὰ ριζωμένη μέσα στὴν καρδιά τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ Ἔθνους, ποῦ σὰν ἀπὸ ἀκαταγώνιστους φυσικοὺς νόμους δουλεύει μονάχη της, εἴτε τῆς γράψουμε ἐγκώμια εἴτε δὲν τῆς γράψουμε, εἴτε τῆς γράψουν αὐτοὶ κατηγορητήρια εἴτε δὲν τῆς γράψουνε. Μὲ τὸ νὰ ζητήσανε μάλιστα οἱ ἀντίπαλοι μὲ τέτοια μέσα νὰ τὴ σβύσουνε, ἔδειξαν πόσο λίγο καταλαβαίνουν ἀπὸ ἀνθρώπινα ψυχόρμητα κι ἀπὸ φυσικοὺς νόμους.

Ἄργα τὰ συλλογιστήκανε. Ἐπρεπε ν' ἀρχίσουνε πρὸ εἴκοσι χρόνια, τότες ποῦ πρωτογραφήκανε τὰ πρῶτα πρῶτα λογοτεχνικὰ ἔργα μας, νὰ τὰ κάψουνε, καὶ νὰ βάλουν καινούργιους Ἀντωνιάδηδες, Βασιλειάδηδες κι Ἀμπελάδες νὰ τοὺς γράφουνε ὑπνωτικὲς μετοχὲς κι ἀντερογαλτικοὺς ἀναδιπλασιασμούς.

Δὲν τὰ πιστεύετε αὐτά; Ὅριστε ἄλλη μιὰ φρέσκη ἀπόδειξη. Στὸ μεγαλονόματο τὸ Σύλλογο τῆς Πόλης προτάθηκε νὰ συστηθῆ τμῆμα Νεοελληνικῆς φιλολογίας. Ἡ πρόταση αὐτὴ ἀπορρίχτηκε ἀπὸ τὰ «Καλπάκια» τοῦ Συλλόγου ἐπειδὴ, κατὰ τὰ «Χρονικὰ τῆς Πόλης τῶ δεκαπέντε τοῦ Φλεβάρη, ὑποφισατήκανε πῶς θὰ γινότανε τμῆμα ἄλωσδιόλου μαλλιαρικὸ, καὶ θὰ γινότανε δίχως ἄλλο, ἀφοῦ ἡ σύγχρονή μας ἡ φιλολογία εἶναι καθάρια μαλλιάρη.

Ἡ συστηθῆ ὡς τόσο αὐτὸ τὸ τμῆμα ἦ ὄχι, τὸ παιδί πάντα τὰ δικά μας τὰ ἔργα θὰ διαβάξῃ σὰ θέλῃ νὰ ξεσκάσῃ, καὶ νὰ γιατί πρόδεψε, προδέβει, καὶ θὰ προδέβῃ ἡ Ἰδέα.

A. E.

Σὲ λίγο βγαίνει σὲ καλοτυπωμένο τόμο τὸ «Ζωντανὸ πτώμα» τοῦ Τολστόη, ποῦ βρέθηκε ὑστερ' ἀπὸ τὸ θάνατό του στὰ χερόγραφα του. Τὸ μετάφρασε ἀπὸ τὰ ρούσσικα ὁ συνεργάτης μας κ. Νίκος Καστρινός καὶ ἡ μετάφραση θὰ πουλιέται μιὰ δραχμῆ. Ὅποιος θέλει ἄς γράφει στὸ γραφεῖο μας.

Η ΣΚΛΗΡΟΚΑΡΔΗ

(Cæcilia Vellini)

Φοδᾶμαι τὰ γερατειά. Πόνε τῶν παθῶνε, γιὰ νὰ μὴ σὲ δοκιμάσω πιά, θὰ πεῖ πῶς γέρασα!

Ἡ καρδιά μου ἔπαψε πιά νὰ ἐνεργεῖ μὲ τὴν ἐνέργεια ἐκείνη ποῦ μέσα της ἡ Ζωὴ πληθαίνει, ὁμορφαίνει καὶ ρουφιέται.

Οἱ περασμένες ἀνάμνησες δεμένες ἢ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη σὰν τοὺς χαλκάδες μιᾶς σπασμένης ἀλυσίδας, σέρνονται πιά πίσω ἀπὸ τὰ βήματά μου καὶ μ' ἀκολουθᾶνε μὲ τὸν κρότο ποῦ κάνει τὸ περπάτημα ἐνοῦς βουρκόλακα.

Δὲν εἶμαι πιά λυπημένη.

Ἡ ἀδιαφορία μου στὰ βᾶθη εἶναι περιφρόνηση.

Καρδιά μου, σήμερα δὲ σὲ 'νοιώσα. Εἶδα τὸν πόνον, εἶδα τὸ θάνατο, μὰ σὺ δὲν εἴσουν μέσα τους.

Ὁ γιός μου εἶναι πολὺ ἄσκημα· ἐλάτε νὰ τὸν δεῖτε, παρακαλοῦσε ἡ γριά μητέρα χερονομώντας, μὲ τὰ ξερά της χέρια σὰ νὰ ζητοῦσε βοήθεια.

Ἐγὼ διάβαζα· δὲ σήκωσα τὰ μάτια μου νὰ τὴν κοιτάξω κ' εἶπα:

— Γιατί νάρθω;

Ἡ γριά ξακολούθησε:

— Ἐλάτε, σὰς ἰκετέω. Εἴσαστε ἡ ἐρωμένη του, γενήτε θεὸς του στὴ θλίψη του. Σὰς φωνάζει μέσα στὸν πυρετό του. Λόρα! Λόρα! Εἶναι σκληρὸ νὰ βλέπεις ἔτσι τὸ παιδί μου νὰ πεθαίνει χωρὶς τὴν παρηγοριά, ποῦ μονάχη ἡ παρουσία σου μπορεῖ νὰ τοῦ δώσει.

— Λόρα! Λόρα! Θὰν τοῦ πῆτε ἓνα λογάκι, ἓνα γλυκὸ ψέμα, μιὰ σπλαχνικὰ λέξη.... γιὰ τελεφταία φορὰ.

Ἀπάντησα μὲ ἀπάθεια:

— Γιατί νὰ πῶ ψέματα στοὺς πεθαμένους ἀφοῦ δὲν εἶπα στοὺς ζωντανούς;

Καρδιά μου, σήμερα δὲ σὲ 'νοιώσα. Εἶδα τὸν πόνον, εἶδα τὸ θάνατο, μὰ σὺ δὲν εἴσουν μέσα τους.

Ἡ γριά κυριεμένη ἀπὸ τὴν συμφορὰ μ' ἔπιασε ἀπὸ τὰ χέρια καὶ μὲ τράβηξε ἴσαμε τὸ σπῆτι της.

Μπήκε μέσα στὴν κάμαρα τοῦ γιοῦ της.

Γύρισε πρὸς ἐμένα τὰ μάτια του, ὠραῖος ἀπὸ τὸν πυρετὸ καὶ μουρμούρισε :

— Λόρα, πεθαίνω ! Εἶμαι ἐφτυχισμένος γιατί θὰ πεθάνω κοντά σου. Ἡ ζωὴ θάτανε ἄσκημη γιατί δὲ συγκινούτανε ἡ τρικυμισμένη ψυχὴ σου, γιατί ἀδιαφοροῦσε στὰ λόγια τοῦ ἔρωτά μου.

Δὲν τὸν ἐδλεπα πιά. Τὰ μάτια μου ἀκολουθοῦσαν ὄξω ἀπὸ τὰ παραθύρια τὰ κεχριμπαρένια κλήματα, πού τυλίγονται κηπριτσιότικα, σὰν τὴν ἐσάρπα, γύρω στὸ σπιτάκι.

Σὰν τὸν ξανακοίταξα εἶδα πὼς τὸ κεφάλι του εἶχε ξαναπέσει στὸ προσκεφάλι του, κουρασμένο ἀπὸ τὴν ἀγωνία.

— « Δὲ θὰ περάσει τὴ νύχτα ! » μουρμούρισε μ' ἀναφυλλητὸ ἢ μητέρα.

— « Ἔτσι φαίνεται » ἀπάντησε τὸ ἀπαίσιο θάρρος τῆς φυσικῆς ἀδιαφορίας μου.

Καρδιά μου, σήμερα δὲ σὲ 'νοιωσα. Εἶδα τὸν πόνο, εἶδα τὸ θάνατο, μὰ σὺ δὲν εἶσουν μέσα τους.

Ἡ ἀγωνία τοῦ νιοῦ ἄρχισε. Ἡ ἐρημιὰ χύθηκε ἀπάνω του μὰ ὄχι καὶ στὴν καρδιά του. Τὸ παραλήρημά του εἶταν ἀκόμα ἀπὸ τὸν ἔρωτα, πού ἐδόγγαε κάτω ἀπὸ τὴν πληγὴ ἢ σβυνότανε μέσα στὸ φώναγμα τῶν λέξεων.

Ξάφνου ξαναφάνηκε ἡ διαβγεία του, ἡ τελεφταία ἀφτὴ λάμψη τοῦ πνεμάτου, πού περπατάει μπροστὰ ἀπὸ τὸ θάνατο γιὰ νὰ τοῦ δείξει καλύτερα τὸ δρόμο.

— " Ἄν ξεκολουθοῦσα νὰ ζῶ, πῆτε μου, θὰ μ' ἀγαπούσατε ; »

— « Ὁχι ! »

" Ἄκουσε τὴ λέξη ἀφτὴ. Τὸ φοβοῦμαι· θαρρῶ πὼς πέθανε τὴ στιγμή πού τὴν πρόφερα.

Τὸν κοίταξα χωρὶς νὰ συγκινηθῶ μ' ὄλη μου τὴν προσπάθεια προσέχοντας χωρὶς νὰ λυπηθῶ πὼς τώρα εἶταν ὠραῖος.

' Ἀπὸ τὸν ἔρωτα ἀφτόνε, φανταστήτε, δὲν ἤξερα νὰ φτιάξω μιὰ λαμπάδα καὶ νὰ τὴν ἀνάψω στὸ νεκροκρέββατο ἔπου πρὸ ὀλίγου πέθανε τὸ παλληκάρι.

Καρδιά μου, σήμερα δὲ σὲ 'νοιωσα. Εἶδα τὸν πόνο, εἶδα τὸ θάνατο, μὰ σὺ δὲν εἶσουν μέσα τους.

Σμύρινη

ΔΩΡΟΣ ΣΤΕΛΛΑΣ

ETTORE MOSCHINO

ΤΡΙΣΤΑΝΟΣ ΚΑΙ ΙΖΟΛΔΗ^(*)

(Οἱ δυὸ ἐρωμένοι ἔχουν ἀποκοιμηθεῖ. Σιωπὴ. Ἄξαφνα ὅμως, στὴν κορφὴ τοῦ βράχου, ἀπὸ τὸν ἥσκιο τῶν κλώνων, ἀναπηδάει ὁ ΚΑΚΟΣ ΝΕΟΣ. Στέκει, κρυφοκοιτάζει κ' ὕστερα, προβάλλει τὴν κεφαλὴ καὶ φωνάζει μὲ πνιγμένη φωνή.)

Ο Ν.

" Ἐλα, Ρήγα Μάρκο ! Τρέξε !

(Προβαίνει μὲ ὄρμη ὁ ΡΗΓΑΣ ΜΑΡΚΟΣ. Ξεθηλυκώνει τὸ καφτάνι του ἀπὸ τὰ χρυσὰ θηλύκια, τὸ ἀφήνει νὰ πέσει, καὶ φανερώνεται ἡ γερὴ κορμωσιά του.)

Νὰ τους ἐκεῖ ! Κάτω ἀπ' τοὺς κλώνους ! Βλέπεις ; κοιμοῦνται !

P.M.

(Ξεγυμνώνει τὸ σπαθί, καὶ προχωρεῖ ἄγριος, μὲ σιγανὰ βήματα.)

Φύγε σύ ! Φτάνω μονάχος

ἐγώ. Φύγε, εἶπα !

(Ὁ Κακὸς Νέος φεύγει στὸ βάθος, μὰ σὲ λίγο πάλι ἀνεβαίνει σιγὰ-σιγὰ στὸ βράχο, στρέφοντας καὶ παραμονεύοντας μὲ σκυμμένο κεφάλι μέσ' ἀπὸ τὰ κλαριά, νὰ δῆ τί θὰ κάνῃ ὁ Ρήγας. Νυχτιώνει ὀλοένα.)

Κύριε, ὁ Θεὸς μου !

θὰ ἐκδικηθῶ ! Σὺ μοῦ ὤπλισες τὸ χέρι, σὺ γίνε καὶ ὁδηγός του !

(Μὲ τὸ σπαθί του μπροστὰ τετωμένο, ζυγώνει στὸ ταίρι πού κοιμάται, ἄξαφνα ὅμως τραβιέται πίσω, σὰ νὰ τὸν κυριεύῃ φόβος ὑπερφυσικός.)

Θεὸ μου ! Τ' εἶναι

τὰ θάμα τοῦτο ; Ἐνα γυμνὸ λεπίδι χωρίζει τὰ κορμιά τους ! Ποιὸς δὲν ξέρει

πὼς τὸ σπαθί, σὰν τὰπιθώνουν ἔτσι, στέκει φρουρός καὶ βίγλα στὴν ἀγνότη ;

" Ἄν ἔρωτας κακὸς τοὺς τυραννοῦσε, βέβαια δὲ θάχαν ἔτσι ἀρματωμένη τὴν κλίνη τους ! Φύγανε ἀπὸ σιμά μου, γιατί εἶμωνα κακὸς καὶ διαστρεμμένος !

" Ἄχ ! θλιβερὴ καρδιά, λύκε αἰμοβόρε !

Καταραμένη ζήλεια ! Ἐσὺ μὲ σπρώχνεις

σὲ κρῖμα φοβερό ! Νὰ τοὺς σκοτώσω

στὸν ὕπνο ! Τὸν ἀγνὸν ὕπνο νὰ σφάξω !

Καὶ ἀπάνω σου ξαμώνει τὸ σπαθί μου !

(Τὸ σηκώνει ἀπάνω στὴν κεφαλὴ τῆς Ἰζόλδης.)

" Ἄχ ! τόσο ἀτσάλι γιὰ αἷμα τόσο λίγο !

Ἰζόλδη μου, ἡ μορφὴ σου πού ἀγαποῦσα,

πὼς ἔγινε χλωμὴ σὰν τὸ σουδάρι ;

(*) Κοίταξε ἀριθ. 463, 464, 465, 466, 467, 468 καὶ 469.